

Heinz Kliewe
1918–2009

W dniu 17 grudnia 2009 r. zmarł prof. dr hab. Heinz Kliewe, ceniony w świecie naukowym geograf niemiecki, wybitny geomorfolog zasłużony w badaniach obszarów zlodowaceń plejstoceńskich na obszarze Niemiec. Profesor Kliewe utrzymywał bardzo bliskie kontakty z polskimi geomorfologami. Zorganizował współpracę Instytutu Geografii w Greifswaldzie z Instytutem Geografii i PZ PAN (Zakładem Geomorfologii i Hydrologii Niżu w Toruniu) oraz z uniwersyteckimi ośrodkami geograficznymi w Toruniu, Poznaniu i Gdańsku. W latach 1971–1989 stał na czele komisji geografów NRD-owskich, odpowiedzialnej za organizację bilateralnych konferencji naukowych. Był aktywnym uczestnikiem dwustronnych konferencji organizowanych w Polsce (1971, 1976, 1983, 1989) przez profesorów: Rajmunda Galona, Stefana Kozarskiego i Jana Szuprzyckiego oraz głównym organizatorem 3 podobnych spotkań w NRD (1973, 1979, 1986).

Profesor Heinz Kliewe urodził się 15 stycznia 1918 r. w miejscowości Rieth w powiecie Ueckermünde. Gimnazjum ukończył w 1937 r. w Stargardzie Szczecińskim. W czasie II wojny światowej był wcielony do Wehrmachtu, w 1942 r. został ciężko ranny i stracił nogę. W 1943 r. podejmuje studia na Uniwersytecie w Poznaniu. Po zakończeniu jednego semestru przenosi się do Greifswaldu. Studiuje jednocześnie geografię, geologię i fizykę. Kończy studia w 1948 r. i zostaje zatrudniony w Instytucie Geografii w Greifswaldzie. Prowadzi badania naukowe na obszarze Meklemburgii i na wyspach Rugia i Usedom. Jego mistrzami są wybitni geografowie niemieccy – prof. Friedrich Mager i prof. Heinrich Reinhard oraz jeden z najwybitniejszych geologów niemieckich – prof. Sergej Bubnoff. Pracę doktorską z dziedziny klimatologii obronił w 1951 r. Habilitował się w 1958 r. na podstawie rozprawy z zakresu geomorfologii i geologii czwartorzędu. Dotyczyła ona rozwoju rzeźby w późnym plejstocenie i holocenie na wyspie Uznam.

W 1960 roku otrzymuje tytuł profesora i zostaje powołany na katedrę geografii fizycznej w Jenie. W Jenie zostaje dyrektorem Instytutu Geografii, a w latach 1964–1967 również dyrektorem Instytutu Geologii. Nawiązuje szerokie kontakty naukowe, w tym także z polskimi geografami (J. Dylík, R. Galon, B. Krygowski i J. Kondracki). W Jenie rozwija niezwykle aktywną działalność naukową i organizacyjną. Prowadzi na szeroką skalę badania naukowe na obszarach starszych zlodowaceń plejstoceńskich. Dokumentuje przekształcenia rzeźby glacialnej przez procesy peryglacialne.

W wyniku reformy szkolnictwa wyższego w 1969 r., zostają zlikwidowane studia geograficzne w Jenie i prof. Kliewe wraca do Greifswaldu, gdzie prowadzi działalność naukową i organizacyjną aż do 1981 r., kiedy to przechodzi na emeryturę. Do najważniejszych Jego osiągnięć należy ustalenie schematu rozwoju linii brzegowej Morza Bałtyckiego w późnym plejstocenie i holocenie oraz prace dotyczące rzeźby Meklemburgii w późnym plejstocenie. Był promotorem 16 prac doktorskich i sprawował opiekę nad 4 habilitacjami. Jego uczniami są wybitni, obecnie już emerytowani, profesorowie Klaus-Dieter Jäger i Wolfgang Janke.

Za swoje zasługi badawcze otrzymał w 1968 r. Medal Uniwersytetu w Helsinkach, a w 1981 r. Medal Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. W 1969 r. wyróżniono Go najwyższym odznaczeniem Towarzystwa Geograficznego NRD – Medalem Hermanna Haaacka, a w 1989 r. został członkiem honorowym tego towarzystwa. Najwyższe wyróżnienia, jakie Go spotkały, to powołanie na 1993 r. na członka Deutsche Akademie der Naturforscher Leopoldina i otrzymanie w 1994 r. Medalu Albrechta Pecka, najwyższego odznaczenia niemieckiej asocjacji badaczy czwartorzędu DEUQUA.

Heinz Kliewe był dobrym, taktownym i szlachetnym człowiekiem i takim pozostanie w pamięci wszystkich, którzy Go znali, w tym liczne grono polskich geomorfologów i geologów.

Jan Szupryczyński
IGiPZ PAN, Toruń

Jan Drdoš
1934–2009

27 maja 2009 r. zmarł profesor geografii z Bratysławy Jan Drdoš. Ukończył studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu w Bratysławie. Działalność naukową rozpoczął w Instytucie Biologii Słowackiej Akademii Nauk i kontynuował w Instytucie Biologii Krajobrazu, a potem Instytucie Eksperymentalnej Biologii i Ekologii. W 1976 r. przeszedł do Instytutu Geografii Słowackiej Akademii Nauk, gdzie pełnił funkcję kierownika Zakładu Geosystemów i Środowiska Człowieka.

Bogata była również Jego działalność pedagogiczna. Związał się z Uniwersytetem Technicznym w Zwoleniu, gdzie się habilitował i uzyskał tytuł profesora (1994). Wykładał też na Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu Komeńskiego w Bratysławie, Wydziale Przyrodniczym Uniwersytetu w Brnie oraz na Wydziale Nauk Humanistycznych i Przyrodniczych Uniwersytetu w Preszowie. Był również wykładowcą na studium podyplomowym Autonomicznego Uniwersytetu Narodowego w Meksyku. Tematyka Jego

wykładów dotyczyła teoretycznych i metodycznych podstaw nauki o krajobrazie, ze szczególnym uwzględnieniem aspektów aplikacyjnych. Spośród Jego wychowanków wywodzi się wielu samodzielnych pracowników nauki.

W działalności naukowej profesora Jana Drdoša wyróżnić można kilka kierunków. Rozpoczął od geomorfologii, ale stosunkowo prędko zainteresował się krajobrazem jako całością. Jego prace dotyczyły struktury, funkcjonowania i typologii krajobrazu oraz regionalizacji fizycznogeograficznej. Zajmował się szczególnie kompleksowym kartowaniem systemów przyrodniczych, oceną ich odporności, wpływem użytkowania ziemi na przebieg procesów przyrodniczych oraz oceną wpływu inwestycji na środowisko. Był wybitnym specjalistą w dziedzinie planowania krajobrazu i ochrony środowiska. Koordynował badania nad określeniem potencjału krajobrazu i optymalizacją jego przestrzennej struktury. Zajmował się zagadnieniem oceny warunków naturalnych pod kątem różnych potrzeb praktycznych. Był zawsze orędownikiem zintegrowanego podejścia do zagadnień środowiska przyrodniczego i relacji pomiędzy środowiskiem a działalnością człowieka. W istotny sposób przyczynił się do rozwoju krajobrazowego nurtu w geografii oraz nowego kierunku – ekologii krajobrazu.

Profesor Drdoš miał znaczący dorobek publikacyjny. Był autorem lub współautorem 16 monografii, 10 podręczników i skryptów oraz ponad 100 artykułów naukowych. Duże znaczenie dla rozwoju teorii badań krajobrazowych miał wydany przez niego tom *Landscape Synthesis. Geocological Foundations of the Complex Landscape Management* (VEDA, Bratislava 1983). Był również inicjatorem opracowania tomu znanego czasopisma naukowego *GeoJournal* poświęconego zagadnieniu syntez krajobrazowych.

Oprócz prac publikowanych był autorem licznych opracowań nieprzeznaczonych do publikacji. W wykazie Jego osiągnięć doszukać się można ponad 50 tytułów dokumentacji, eksperytyz i innych opracowań służących celom praktyki.

Współpracował z prof. Emilem Mazurem i współtworzył grupę roboczą Międzynarodowej Unii Geograficznej „Syntezy Krajobrazowe”. Przez cały czas jej istnienia (8 lat) sprawował funkcję sekretarza naukowego. Należał również do inicjatorów powołania Międzynarodowej Asocjacji Ekologii Krajobrazu (International Association for Landscape Ecology – IALE), co nastąpiło w 1982 r. w Pieszczanach, w trakcie zorganizowanego przez Słowaków sympozjum poświęconego badaniom ekologiczno-krajobrazowym. Był organizatorem lub współorganizatorem wielu międzynarodowych konferencji w kraju i za granicą. Uczestniczył, zawsze w sposób aktywny, w kilkudziesięciu międzynarodowych sympozjach i konferencjach, także organizowanych w Polsce. Współpracował z licznymi ośrodkami naukowymi za granicą, w tym z Uniwersytetem Warszawskim i innymi polskimi uczelniami.

Pełnił wiele funkcji społecznych. Był bardzo aktywnym członkiem Słowackiego Towarzystwa Geograficznego (sprawował funkcję przewodniczącego w latach 1976–1986), żywo działał na polu ochrony przyrody (członek kilku komitetów i komisji). Był też członkiem zespołów redakcyjnych kilku czasopism, w tym periodyka *Geografický Časopis* oraz dwóch wydawnictw seryjnych ukazujących się w Ameryce Południowej. Był członkiem honorowym dwóch towarzystw geograficznych – austriackiego i portugalskiego. Godnością członka honorowego obdarzyła go też słowacka organizacja ekologów krajobrazu IALE-SK.

Andrzej Richling

Wydział Geografii i Studiów Regionalnych UW, Warszawa

Działalność Rady Naukowej Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. S. Leszczyckiego PAN w 2009 roku

W trzecim roku swej działalności (kadencja 2007–2010) Rada Naukowa IGiPZ PAN liczyła 34 osoby (nowym członkiem Rady została doc. dr hab. Zofia Rączkowska). Odbyło się 5 posiedzeń w dniach: 25 lutego, 8 kwietnia, 3 czerwca, 4 listopada i 16 grudnia 2009 r.

Prowadzono 3 postępowania o nadanie tytułu profesora: doc. dr. hab. Markowi Degórskiemu i doc. dr. hab. Zbigniewowi Taylorowi, które zostały zakończone w dniu 25 września 2009 r. nadaniem przez prezydenta RP tytułu naukowego. Trzecie postępowanie dotyczące nadania tytułu naukowego profesora doc. dr. hab. Janowi Markowi Matuszkiewiczowi jest w toku.

Odbyło się 1 kolokwium habilitacyjne (doc. dr. hab. Tomasza Przemysława Śleszyńskiego) zakończone nadaniem stopnia doktora habilitowanego nauk o Ziemi oraz prowadzono postępowanie w przewodzie habilitacyjnym dr. Grzegorza Żarnowieckiego. Zakończono 3 przewody doktorskie i kontynuowano postępowania w 5 przewodach wszczętych uprzednio. Wszczęto 2 nowe przewody doktorskie. Prowadzono nadzór merytoryczny nad działalnością Studium Doktoranckiego poprzez zaopiniowanie wniosków kierownika Studium o atestację III i IV roku studiów 9 słuchaczy oraz o przedłużenie studiów doktorskich 2 uczestników Studium. Powołano doc. dr. hab. Jerzego Solona do pełnienia funkcji kierownika Studium Doktoranckiego w latach 2010–2013.

Uchwalono zmiany w Regulaminie oceny pracowników naukowych IGiPZ PAN. Wybrano 4 kandydatów do Komisji Konkursowej na stanowisko dyrektora IGiPZ PAN oraz zaopiniowano 3 kandydatów biorących udział w Konkursie. Ustosunkowano się także do projektu MNiS „Partnerstwo dla Wiedzy. Nowy model kariery akademickiej”.

Ponadto, przyjęto sprawozdanie z działalności Instytutu w 2008 r. oraz plany: badań, współpracy z zagranicą, działalności wydawniczej i plan finansowy. Zgłoszono wniosek o nagrodę im. S. Staszica dla doc. dr. hab. Ewy Roo-Zielińskiej, doc. dr. hab. Jerzego Solona i prof. dr. hab. Marka Degórskiego za pracę pt. *Ocena stanu i przekształceń środowiska przyrodniczego na podstawie wskaźników geobotanicznych, krajobrazowych i glebowych (Podstawy teoretyczne i przykłady zastosowań)* (Monografie IGiPZ PAN, 9). Zaopiniowano 6 wniosków Dyrektora Instytutu dotyczących spraw personalnych.

W dniu 25 lutego 2009 r. odbyło się kolokwium habilitacyjne dr. Tomasza Przemysława Śleszyńskiego. Recenzentami rozprawy habilitacyjnej pt. *Gospodarcze funkcje kontrolne w przestrzeni Polski* (Prace Geograficzne, IGiPZ PAN, 213) zostali: prof. dr. hab. Teresa Czyż (UAM) i prof. dr. hab. Zbigniew Ziolo (AP Kraków), powołani przez Radę Naukową oraz prof. dr. hab. Marek Dutkowski (US) i prof. dr. hab. Eugeniusz Rydz (AP Słupsk), wyznaczeni przez CK. Rada Naukowa IGiPZ PAN nadała dr. Tomaszowi Przemysławowi Śleszyńskiemu stopień doktora habilitowanego nauk o Ziemi w zakresie geografii.

W 2009 r. stopień doktora nauk o Ziemi w zakresie geografii otrzymali:

- mgr Mirosław Stepaniuk (Lokalna Grupa Działania Puszcza Białowieska). Publiczna obrona rozprawy pt. *Przyrodnicze i społeczno-gospodarcze uwarunkowania zmian użytkowania terenu Niecki Gródecko-Michalowskiej* odbyła dnia 3 listopada 2009 r.

Promotorem pracy była doc. dr hab. Joanna Plit, a recenzentami: prof. dr hab. Jerzy Bański, dr hab. Jacek Herbich (prof. UG) i prof. dr hab. Krzysztof Wojciechowski (UMCS).

- mgr Michał Długosz (Studium Doktoranckie). Publiczna obrona rozprawy doktorskiej pt. *Modelowanie geosystemów polskich Karpat fliszowych przez ruchy masowe* miała miejsce w dniu 15 grudnia 2009. Praca została napisana pod kierunkiem prof. dr hab. Adama Kotarby, a jej recenzentami byli: prof. dr hab. Andrzej Kostrzewski (UAM) i prof. dr hab. Jan R. Olędzki (UW).
- mgr Dariusz Świątek (IGiPZ PAN). Publiczna obrona rozprawy doktorskiej pt. *Pozarolnicza działalność gospodarcza w regionie Płocka w okresie transformacji. Rola infrastruktury technicznej* odbyła się w dniu 15 grudnia 2009 r. Promotorem pracy był prof. dr hab. Jerzy Bański, a recenzentami: doc. dr hab. Danuta Kołodziejczyk (IEiGŻ) i doc. dr hab. Roman Kulikowski (IGiPZ PAN).

Wszczęto także 2 przewody doktorskie: mgr. Sebastiana Tyszkowskiego (Zakład Geomorfologii i Hydrologii Niżu IGiPZ PAN) i mgr. Tomasza Kądziorzkiego (Wyższa Szkoła Gospodarki w Bydgoszczy), w których powołano promotorów i zatwierdzono tematy rozpraw. Prowadzono także postępowania w przewodach doktorskich: mgr. Michała Grzegorka (promotor prof. dr hab. Grzegorz Węclawowicz), mgr. Marii Bednarek-Szczepańskiej i mgr. Konrada Czapiewskiego (promotor prof. dr hab. Jerzy Bański) oraz mgr. Rafała Krocza i mgr. Łukasza Wiejaczki (promotor doc. dr hab. Roman Soja).

Barbara Krawczyk
IGiPZ PAN, Warszawa

XXII Kongres Balneologiczny

Połczyn-Zdrój, 3–6 IX 2009 r.

Uzdrowisko Połczyn-Zdrój było w dniach od 3 do 6 września 2009 r. miejscem spotkania wybitnych balneologów, klimatologów i organizatorów lecznictwa uzdrowiskowego z Polski i ze świata, którzy w tych dniach zjechali na XXII Kongres Balneologiczny. Jest to najważniejsze wydarzenie naukowe poświęcone lecznictwu uzdrowiskowemu w Polsce, w którym uczestniczyło około 300 osób.

Głównymi organizatorami Kongresu były: Polskie Towarzystwo Balneologii i Medycyny Fizykalnej, Katedra i Zakład Balneologii i Medycyny Fizykalnej Collegium Medicum UMK oraz Uzdrowisko Połczyn SA. Patronat medialny objęło Wydawnictwo Medyczne MediPress.

Gospodarzem Kongresu był Połczyn – niewielkie, ale malownicze uzdrowisko położone na obszarze Pojezierza Drawskiego, gdzie już w 1688 r. połczyński tkacz przypadkowo odkrył źródło wody mineralnej oraz borowiny. Legenda głosi, że odkrywca był chory na reumatyzm i po obmyciu się w źródlanej wodzie oraz zanurzeniu nogi w błoto, cudownie wyzdrowiał. Odkrycie źródeł przyczyniło się do rozwoju funkcji uzdrowiskowej miasta. Leczniczy charakter wód na trwałe ukształtował charakter Połczyna i pozwolił mu stać się prężnie rozwijającym się miastem uzdrowiskowym. Pierwszy dom zdrojowy został zbudowany przez Jakuba von Krockow Juniora już w 1705 r. Po

zakończeniu II wojny światowej powrócono do koncepcji funkcji uzdrowiskowej miasta i w 1946 r. przyznano mu charakter miejscowości uzdrowiskowej.

Przewodniczącą Komitetu Naukowego Kongresu była prof. dr med. hab. Irena Ponikowska, a jego członkami: prof. dr hab. W. Kuliński, prof. dr hab. W. Samborski, dr hab. B. Krawczyk, prof. dr hab. W. Ciężkowski, dr n.farm. T. Latour, dr med. H. Tomczak, dr n.hum. A. Łuczyńska i mgr K. Jarosz. Do udziału w Kongresie zostali też zaproszeni przedstawiciele Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Skarbu, Narodowego Funduszu Zdrowia i Głównego Inspektora Sanitarnego Kraju.

Tematyka Kongresu obejmowała:

- leczenie uzdrowiskowe chorób dermatologicznych – dermatologia uzdrowiskowa;
- leczenie uzdrowiskowe chorób układu oddechowego – pulmonologia i laryngologia uzdrowiskowa;
- postępy w medycynie fizykalnej, balneologii, balneochemii, biometeorologii, geologii uzdrowiskowej.

W pierwszym dniu Kongresu odbyło się Walne Zgromadzenie członków Polskiego Towarzystwa Balneologii i Medycyny Fizykalnej, które wybrało Zarząd Główny na czteroletnią kadencję. Nowym członkiem Zarządu Głównego, a zarazem przedstawicielem zespołu klimatologów z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN, została dr Magdalena Kuchcik.

Podczas uroczystego rozpoczęcia obrad złożono pani prof. dr med. hab. Irenie Ponikowskiej (ponownie wybranej przewodniczącą) podziękowania i gratulacje za trud i pracę jaką włożyła w rozwój Polskiego Towarzystwa Balneologii i Medycyny Fizykalnej, a prof. M. Zeki Karagulle z Uniwersytetu w Istambule został honorowym członkiem Towarzystwa.

Z uwagi na bardzo szeroką problematykę naukową prezentowaną na Kongresie, całość obrad została podzielona na 12 sesji:

- I. Sesja międzynarodowa,
- II. Sesja prac oryginalnych – dermatologia uzdrowiskowa,
- III. Sesja dla menadżerów,
- IV. Sesja prac oryginalnych – postępy w medycynie fizykalnej,
- V. Warsztaty – „ćwiczenia fizyczne jogi w uzdrowisku”,
- VI. Sesja prac oryginalnych – pulmonologia uzdrowiskowa,
- VII. Sesja prac oryginalnych – postępy w balneochemii i geologii uzdrowiskowej,
- VIII. Sesja prac oryginalnych – postępy w bioklimatologii,
- IX. Sesja posterowa,
- X. Sesja posterowa,
- XI. Sesja dydaktyczna – wykłady profesorów,
- XII. Sesja prac oryginalnych – postępy w balneologii.

W obradach swoje osiągnięcia w zakresie balneologii i medycyny fizykalnej oraz z pokrewnych dziedzin klinicznych prezentowali również goście z zagranicy: Turcji, Izraela, Włoch, Japonii, Francji, Niemiec, Rosji, USA, Słowacji i innych krajów. Funkcjonowanie uzdrowisk nie byłoby możliwe bez należytego zarządzania. Swoje doświadczenia mogli wymienić menadżerowie uzdrowiskowi podczas sesji III, gdzie poruszano między innymi problematykę zarządzania zespołami zakładów lecznictwa uzdrowiskowego, czy bilansowania kosztów leczenia uzdrowiskowego.

W sesjach dotyczących prac oryginalnych wiele miejsca poświęcono skuteczności prowadzenia różnego rodzaju terapii uzdrowiskowych. Wystąpienia dotyczyły między innymi wpływu krioterapii ogólnoustrojowej na pacjentów, czy profilaktyki osteoporozy. W sumie podczas obrad wygłoszono ponad 100 referatów.

Swoje osiągnięcia w dziedzinie bioklimatologii podczas sesji VIII prezentowała dosyć liczna grupa klimatologów z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania PAN. Prezentacje dotyczyły głównie badań klimatycznych i bioklimatycznych prowadzonych w ostatnich trzech latach na terenie znacznej części uzdrowisk polskich. Referat pt. *Badania lokalnego zróżnicowania warunków klimatycznych uzdrowisk* przedstawiła dr Magdalena Kuchcik. *Lokalne zróżnicowanie warunków termicznych w uzdrowiskach* było tematem wystąpienia prof. Krzysztofa Błażejczyka, który w drugim wystąpieniu przedstawił możliwości wykorzystania w klimatoterapii nowego wskaźnika biometeorologicznego UTCI. Z uwagi na to, że istotnym czynnikiem wpływającym na właściwości lecznicze miejscowego klimatu i modyfikującym aktywność bodźców klimatycznych jest między innymi stan sanitarny powietrza, nie mogło zabraknąć referatu opisującego czynniki kształtujące stan sanitarny powietrza w uzdrowiskach; przedstawiła go dr Anna Beata Adamczyk. Dosyć duże zainteresowanie wzbudził referat dr. Jarosława Baranowskiego na temat: *Warunki akustyczne w uzdrowiskach polskich*. Łącznie w Kongresie uczestniczyło 10 klimatologów z kilku ośrodków naukowych w Polsce.

Przez cały czas trwania obrad, równolegle odbywały się prezentacje osiągnięć technicznych 15 firm produkujących sprzęt do rehabilitacji uzdrowiskowej. Urządzenia krioterapeutyczne do masażu uciskowego całego ciała, lampy operacyjne – to tylko niektóre ze sprzętów nowoczesnej generacji prezentowane podczas Kongresu. Działanie wielu z nich uczestnicy mogli sprawdzić „na własnej skórze”.

Niewątpliwie XXII Kongres Balneologiczny przyczynił się do wzbogacenia wiedzy praktycznej i teoretycznej, a także do zintegrowania środowiska zainteresowanego balneologią, medycyną fizykalną oraz lecznictwem uzdrowiskowym, którego nieodłącznym czynnikiem jest klimatoterapia.

Jarosław Baranowski
IGiPZ PAN, Warszawa

XIII Ogólnopolska Konferencja Limnologiczna

Szelment–Wigry, 15–18 IX 2009 r.

Organizatorami konferencji były Polskie Towarzystwo Limnologiczne oraz Wigierski Park Narodowy, który w 2009 r. obchodził 20 rocznicę istnienia. Polskie Towarzystwo Limnologiczne założone w 2001 r. jest jednym z nielicznych przyrodniczych towarzystw naukowych, które od 1997 r. organizuje co roku konferencję „Antropogeniczne i naturalne zmiany jezior”. Materiały z tych konferencji, począwszy od 2001 r., ukazywały się w postaci tomów *Limnological Review*, w których zamieszczano wszystkie referaty¹.

¹Zob. A. Choiński, 2007, *Konferencje limnologiczne (1997–2006) i działalność PTLim (2002–2006)*, *Studia Limnologica et Telmatologica*, 1, 1, s. 108–111.

XIII Konferencja odbywała się w Podlaskim Centrum Sportów Zimowych w południowej części pięknego jeziora Szelment Wielki, nad którym wznosi się góra Jesionowa (251 m n.p.m.). Przybyło na nią 80 osób (fot. 1). Wygłoszono 35 referatów w 7 sesjach (wigierskiej i ogólnej), a sesja terenowa odbyła się nad jeziorem Wigry. Odbyła się również sesja z 18 posterami.

Otwarcia konferencji dokonała prezes PTLim – prof. Elżbieta Bajkiewicz-Grabowska, a ogólnymi wiadomościami o Wigierskim Parku Narodowym podzielił się dyrektor parku – dr Jacek Łoziński. W pierwszej sesji wigierskiej, którą prowadził prof. A. Jankowski z Uniwersytetu Śląskiego, o budowie geologicznej obrzeżenia jeziora Wigry mówił doskonały znawca tego zagadnienia prof. A. Ber z PIG. Trzy kolejne referaty dotyczyły batymetrii jeziora Wigry (A. Osadczuk) i jego osadów (zespół J. Rutkowskiego).

Fot. 1. Uczestnicy konferencji przed siedzibą ośrodka w Szelmencie (fot. A. Choiński)

Po przerwie przewodnictwo objął A. Ber i kontynuowano referaty sesji wigierskiej. O badaniach sejsmicznych mówił w imieniu zespołu A. Osadczuk. S. Żurek i D. Drzymulska przedstawili dotychczasowe paleobotaniczne badania torfowisk Wigierskiego Parku Narodowego. M. Kupryanowicz w imieniu 10 autorów omówiła wyniki badań paleobiologicznych osadów jeziora Wigry: pyłkowych, okrzemkowych, mięczaków, *Cladocera*, *Ostracoda*. Z kolei A. Kostka w imieniu 10 autorów odczytała referat o ewolucji jeziora Wigry w świetle badań środowiska abiotycznego. Badania te trwają już od 1995 r. i od tej pory corocznie do Stacji Naukowej WPN w Zatoce Słupiańskiej przybywał prof. Jacek Rutkowski i zapraszani przez niego badacze. Sesję zakończył pokaz przezroczny dotyczący działalności naukowej prof. J. Rutkowskiego.

Po południu rozpoczęła się sesja ogólna kierowana przez prof. J. Jańczaka z Uniwersytetu Gdańskiego. A. Choiński zajął się zmianami powierzchni jezior obrzańskich od początku XIX w. M. Błaszkiwicz omawiał zmiany paleohydrologiczne jezior na obszarach młodoglacjalnych, a głównie skupił się na początkach powstawania jezior wytopiskowych i laminacji gytii późnoglacialno-staroholocenijskiej. W. Tylmann² mówił o projekcie TRANSECT, w którym na podstawie szczegółowych analiz osadów jezior północnej Polski będą rekonstruowane późnoglacialno-holocenijskie zmiany hydrologiczne i klimatyczne. G. Kowalewski opisywał początkowe etapy akumulacji osadów w małych jeziorach kotłowych Borów Tucholskich, na przykładzie torfowiska Małe Łowne. Problem zmienności materii organicznej w jeziorach pomorskich rozpatrywał zespół z Katedry Limnologii UG pod kierunkiem D. Borowiaka.

Po przerwie przewodnictwo obrad przejął A. Choiński. Trzy referaty dotyczyły stanu troficznego jezior, źródeł zanieczyszczeń i jakości wód w rejonie olsztyńskim (zespół prof. H. Gawrońskiej) i szczecińskim (zespół prof. J. Kubiaka). Referat zespołu prof. A. Jankowskiego dotyczył zlodzenia sztucznych zbiorników wodnych w regionie górnośląskim. Każdą sesję zamykała krótka dyskusja. Ten bogaty pod względem poznawczym dzień zakończył się uroczystą kolacją.

17 września do południa odbyła się sesja terenowa. Z Szelmentu uczestnicy pojechali do Starego Folwarku nad jeziorem Wigry, gdzie zwiedzali Muzeum Wigierskiego Parku Narodowego w murach przedwojennej Stacji Hydrobiologicznej, założonej i kierowanej przez prof. Alfreda Lityńskiego. Dzieje Stacji Hydrobiologicznej i dokonania naukowe jej pracowników opisał wszechstronnie w grubym dziele prof. Gabriel Brzęk³. Muzeum ma nowoczesną ekspozycję pokazującą przyrodę i człowieka (od paleolitu). Następnym punktem programu był przejazd statkiem turystycznym na zachodnią część jeziora do Zatoki Hańczańskiej i pokaz poboru powierzchniowych prób osadów jeziornych sondą Rutkowskiego w wykonaniu dr. L. Krzysztofiaka. Z kolei na brzegu jeziora prof. S. Żurek demonstrował 8-metrowy profil osadów z torfowiska wysokiego wybrzeża zatoki Słupiańskiej. Sesja terenowa zakończyła się nad dwoma sucharami jeziora Krzywe w rejonie siedziby Wigierskiego PN.

Po południu odbyły się dwie sesje referatowe oraz sesja posterowa. Omawiano rolę parowania w bilansie wodnym jezior, intruzję słonych wód do jezior przymorskich, warunki tlenowe w jeziorach, zastosowanie analiz izotopowych tlenu i wodoru do obliczania bilansu wodnego, zmianę przewodności właściwej w wodach jeziornych i zmienności stężeń metali ciężkich w zbiornikach zaporowych. W godzinach wieczornych odbyło się zebranie sprawozdawczo-wyborcze Polskiego Towarzystwa Limnologicznego, na którym wybrano Zarząd, w tym samym składzie co dotychczas, na następne trzy lata.

18 września odbyła się godzinna końcowa część sesji ogólnej, na której m.in. R. Sziwa mówił o badaniach limnologicznych w okresie 90 lat istnienia Państwowej Służby Hydrologiczno-Meteorologicznej. Po przerwie odbyło się podsumowanie i zakończenie konferencji.

Sławomir Żurek

Instytut Geografii, Uniwersytet Jana Kochanowskiego, Kielce

² W. Tylmann, Ch. Ohlendorf, B. Zolitschka, 2008, *Nordpolar – projekt badań osadów laminowanych jezior północnej Polski*. Studia Limnologica et Telmatologica 2, 1, s. 33–36.

³ G. Brzęk, 1988, *Stacja Hydrobiologiczna na Wigrych*, Wydawnictwo Lubelskie, Lublin.

7th International Conference „Geoecological Problems of the Karkonosze Mts.”

Szklarska Poręba, 21–23 IX 2009 r.

Rok 2009 miał szczególne znaczenie dla Karkonoskiego Parku Narodowego: po pierwsze z powodu jubileuszu 50-lecia powstania (z tej okazji w styczniu odbyła się duża uroczystość w Jeleniej Górze), po drugie – na stronę polską przypadła organizacja tradycyjnej konferencji, podsumowującej dorobek ostatnich lat badań. Od 1992 r. ich gospodarzami są przemiennie oba karkonoskie parki – KPN i czeski KRNP, tworzące dwustronny światowy rezerwat biosfery. O stale pogłębianej współpracy i eksponowaniu przyrodniczych wartości tego unikatowego w Europie górotworu zaświadczyło wręczenie na początku spotkania przedstawicielom ministerstw środowiska Polski i Republiki Czeskiej oraz parków certyfikatów kwalifikujących stanowiska karkonoskie do bilateralnego obszaru konwencji RAMSAR – pierwszego tego typu w obszarze Polski. Są to bardzo cenne przyrodniczo i krajobrazowo torfowiska na wierzchołkach tych gór. W konferencji wzięło udział 174 uczestników z wielu uczelni polskich i czeskich, reprezentujących szeroki wachlarz zainteresowań naukowych: od przyrodniczych po humanistyczne i ekonomiczne, przekraczając daleko hasłowy temat „Geoekologiczne problemy Karkonoszy”. Przybył nawet prof. Robert Browne ze Stanów Zjednoczonych Ameryki, który wygłosił referat pt. *Appalachian Carabid community composition as a function of time and space*, co dało okazję do dyskusji porównawczych z uwagi na podobieństwo obu systemów górskich.

Inaugurując naukową część dyrektor KPN dr inż. Andrzej Raj omówił 50 lat Karkonoskiego Parku Narodowego, a przewodniczący Rady Naukowej KPN prof. zw. dr hab. Krzysztof R. Mazurski – *50 lat badań naukowych w Karkonoskim Parku Narodowym*. Łącznie zgłoszono 54 referaty i 48 posterów, przy czym znaczna ich część była autorstwa młodych badaczy, co napawa optymizmem jeśli chodzi o kontynuację i pogłębianie naukowych zainteresowań Karkonoszami. Nie sposób wymienić tu wszystkie referaty, nawet zbliżone tematycznie do nauk geograficznych. Warto jednak podać kilka, aby zobrazować ich różnorodność:

- *Pozdně glaciální a holocenní vývoj krajiny v sedimentárním záznamu Labského dolu* – Zbyněk Engel (Uniwersytet Karola w Pradze), Vlasta Jankovská (Czeska Akademia Nauk, Brno), Marek Křížek (Uniwersytet Karola w Pradze), Daniel Nývlit (Czeska Służba Geologiczna), Grzegorz Skrzypek (University of Western Australia), Václav Tremel (Uniwersytet Karola w Pradze),
- *Geosite assessment in the Karkonosze National Park and its buffer zone* – Piotr Migoń, Artur Sobczyk (obaj Uniwersytet Wrocławski), Roksana Knapik (KPN),
- *Zmiany powierzchni lasów na obszarze Karkonoskiego Parku Narodowego w okresie 1747–1884* – Tomasz Szynura, Andrzej Dunajski, Alicja Ruczakowska (wszyscy Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu),
- *Geofyzikální měření uranových zátěží na vybraných územích KRNP* – Štěpánka Mrázová, Zuzana Skácelová (obie Czeska Służba Geologiczna),
- *Niemieckie toponimy przyrodnicze i ich polska substytucja w Karkonoszach* – Krzysztof R. Mazurski,

- *Palsas and lithalsas – why yes, why not in the past and present of the Krkonoše Mts.* – Vlasta Jankovská, Milena Kociánová (KRNAP),
- *Comparison of selected parameters of tourism exploitation in ridge parts of the Giant Mts. In the last decade (1999–2008)* – Lubomír Bartoš, Martin Čihař (obaj Uniwersytet Karola w Pradze),
- *Koncepcja kartograficznej rekonstrukcji zagospodarowania przestrzennego regionu Karkonoszy przy zastosowaniu GIS* – Anna Szczypińska (Uniwersytet Gdański),
- *Long-term changes of global solar radiation and sunshine duration in the Giant Mts.* – Michal Janouch (Czeski Instytut Hydrometeorologiczny, Hradec Kralové),
- *Zarządzanie georóżnorodnością Karkonoskiego Parku Narodowego i jego otuliny – projekt GEOPARKU Karkonosze* – Roksana Knapik (KPN), Artur Sobczyk, Paweł Aleksandrowski (obaj Uniwersytet Wrocławski),
- *Rola pokrywy śnieżnej w kształtowaniu tempa depozycji zanieczyszczeń atmosferycznych w Karkonoszach* – Marek Błaś, Mieczysław Sobik, Żaneta Polkowska (Politechnika Gdańska), Michał Godek (pozostali Uniwersytet Wrocławski).

Podczas posiedzenia jednej z sesji nestor badań karkonoskich – prof. Jan Jenik (Uniwersytet Karola w Pradze) kolejny raz podniósł kwestię używania nazwy dla przedmiotowych gór w języku angielskim. Stosowane są bowiem aż cztery różne jej wersje: polska *Karkonosze*, czeska *Krkonoše*, niemiecka *Riesengebirge* i angielska *Giant Mountains*. Postulował on, aby korzystać z tej ostatniej, jak to jest w przypadku wielu innych górotworów, jak choćby *the Alps – Alpen*. Stało się to także pretekstem do dyskusji nad określeniem całego regionu granicznego między Śląskiem a Czechami, które bez żadnych konotacji negatywnych jest nazywane przez Polaków Sudetami. Dla wielu jednak Czechów, zwłaszcza starszego pokolenia, w tym także geografów, nazwa ta źle się kojarzy – z *Sudetenland*, obciążonym niemieckonacjonalistyczną i nazistowską przeszłością. Trzeba jednak zauważyć, że coraz więcej Czechów, szczególnie młodych, używa jej bez emocjonalnego kontekstu.

Istotnym elementem konferencji były wycieczki, które prowadziły po wnętrzu Gór Izerskich, podnóżem karkonoskiego Grzbietu Śląskiego i przez Śnieżne Kotły oraz po lasach okolic Jagniątkowa. Stworzyły one okazję nie tylko do zapoznania się z dorobkiem innych dyscyplin, ale też do konfrontacji wyników własnych badań z innymi. Pracownikom KPN należą się duże słowa uznania za bardzo sprawną organizację całości. Materiały, po zrecenzowaniu i ewentualnych zmianach, zostaną opublikowane jako kolejne tomy wydawnictwa KRNAP Opera Corcontica.

Do kolejnego spotkania dojdzie w 2013 r. po czeskiej stronie Karkonoszy z okazji jubileuszu 50-lecia z kolei KRNAP-u.

Krzysztof R. Mazurski

Wydział Architektury, Politechnika Wrocławska, Wrocław

15 Międzynarodowe sympozjum nt. ekologii krajobrazu
„Landscape – Theory and Practice”
Bratysława, 29 IX–2 X 2009 r.

W dniach od 29 września do 2 października 2009 r. odbyło się w Bratysławie (Słowacja) 15 Międzynarodowe sympozjum dotyczące problematyki badawczej ekologii krajobrazu (*15th International Symposium on Problems of Landscape Ecological Research*). Główny temat brzmiał „Krajobraz – teoria i praktyka”. Sympozjum zostało zorganizowane przez Instytut Ekologii Krajobrazu Słowackiej Akademii Nauk, a współorganizatorami były Instytut Architektury Krajobrazu i Ogrodnictwa, Wydział Architektury Politechniki Słowackiej (Bratysława), Słowacka Asocjacja Ekologii Krajobrazu, Wydział Ekologii Krajobrazu, Instytut Nauk o Ziemi Uniwersytetu Comeniusa (Bratysława) i Wydział Ekologii i Nauki o Środowisku, Instytut Nauk o Ziemi Uniwersytetu Konstantyna Filozofa (Nitra). Komitet naukowy Sympozjum tworzyli prof. Milan Ružička, prof. Mária Kozová, dr Július Oszlányi, prof. Juraj Hreško, doc. Zdeněk Lipský oraz prof. Maciej Pietrzak z Polski. Komitet organizacyjny liczył osiem osób.

Sympozjum odbyło się w Hotelu „Barónka” w Bratysławie. Zaplanowano 51 referatów oraz 57 posterów, z których prawie wszystkie zostały zaprezentowane. Wystąpienia podzielono na 7 głównych działów.

1. Ekologia krajobrazu w okresie 15 Międzynarodowych Sympozjów (1967–2009).
W tym dziale zaplanowano 4 referaty i 1 poster;
2. Zintegrowane zarządzanie krajobrazem – 11 referatów i 5 posterów;
3. Sieci ekologiczne, zróżnicowanie krajobrazu oraz bioróżnorodność – 14 referatów i 20 posterów;
4. Funkcje ekosystemów w kontekście krajobrazu – 6 referatów i 7 posterów;
5. Człowiek w krajobrazie – 10 referatów i 8 posterów;
6. Komunikacja środowiskowa – 2 referaty i 2 postery;
7. Monitoring na poziomie krajobrazowym – 5 referatów i 9 posterów.

Przekrój tematyczny zaprezentowanych wystąpień był dość szeroki. Niektóre wygłoszone referaty dotyczyły wartości bioindykacyjnych lub krajobrazotwórczych wybranych gatunków roślin i zwierząt, inne z kolei relacjonowały efekty mało- i wielkoskalowych badań krajobrazu w różnych częściach świata, poczynając od Arktyki, przez Himalaje, na wyspach Japońskich kończąc. Pojawiły się także tematy nawiązujące do usług krajobrazowych, wartości krajobrazu, a także form i sposobów jego ochrony i zarządzania. Niewiele natomiast było wystąpień metodycznych.

W sympozjum wzięło udział łącznie 104 naukowców ze Słowacji, Austrii, Czech, Japonii, Polski, Rosji, Serbii, Szwajcarii i Węgier. Polskę reprezentowały 24 osoby z Krakowa, Warszawy, Opola, Poznania, Lublina, Łodzi, Sosnowca i Wrocławia.

Sympozjum rozpoczęło się 29 września 2009 r. Wszystkie referaty wygłoszono podczas sesji plenarnych. W czasie obrad tego dnia zaprezentowano łącznie 10 referatów. Drugiego dnia obrad (30 września) wygłoszono ich 18. Po zakończeniu obrad odbyła się uroczysta kolacja połączona z prezentacją lokalnych zespołów artystycznych, obejmująca także regionalne pieśni i taniec. W czwartek (1 października 2009 r.) zaprezentowa-

no 17 referatów oraz odbyła się sesja posterowa. Przewodniczącym ostatniej, podsumowującej sesji plenarnej był prof. Andrzej Richling.

Ostatni dzień spotkania (2 października 2009 r.) przeznaczono na wycieczkę, której celem było pokazanie bogactwa kulturowego regionu Małych Karpat. Pierwszym punktem wycieczki był Zamek Czerwony Kamień w miejscowości Pila; tu uczestnicy sympozjum mogli zapoznać się z historią ziem, przez które prowadziła trasa wycieczki. Odbył się także pokaz starożytnej sztuki polowania z wykorzystaniem ptaków drapieżnych, który miał miejsce w szkole sokolniczej Astur, położonej tuż obok zamku. Kolejnym miejscem był zakład produkujący (w całości ręcznie) regionalne wyroby ceramiczne – Slovak Folk Majolica w Modrej. Uczestnicy zwiedzali zakład, a także zapoznali się z całością procesu produkcji ceramiki: od produkcji gliny, poprzez formowanie i ozdabianie naczyń, do końcowego wypalania. Ostatnim punktem programu była degustacja lokalnych win w stylowej winiarni z XVI w. Ten punkt wycieczki miał związek z tradycjami winiarskimi obszaru Małych Karpat. Tu nastąpiło także oficjalne zakończenie sympozjum.

Tomasz Tłuszcz

Instytut Geografii i Gospodarki Przestrzennej UJ, Kraków

R E C E N Z E N C I

Redaktor Przeglądu Geograficznego uprzejmie dziękuje niżej wymienionym osobom, które w okresie od stycznia do grudnia 2009 r. recenzowały materiały nadesłane do Redakcji.

Artur Bajerski
Krzysztof Błażejczyk
Zuzanna Bielec-Bąkowska
Janina Borysiak
Jan Burnewicz
Paweł Churski
Jarosław Dawidek
Marek Degórski
Zbigniew Długosz
Agnieszka Domańska
Bolesław Domański
Wanda Gaczek
Piotr Gierszewski
Eugeniusz Gil
Elżbieta Gorczyca
Andrzej S. Grzelatowski
Andrzej Harasimiuk
Czesław Hołdyński
Włodzimierz Humnicki
Iwona Jażdżewska
Paweł Kaczmarczyk
Mariusz Kistowski
Leszek Kolendowicz
Piotr Korcelli
Józef Korzeniewski
Bogdan Koszel
Adam Kotarba
Mariusz Kowalski
Anna Kozłowska
Teresa Kozłowska-Szczęsna

Barbara Krawczyk
Leszek Kucharski
Andrzej Lisowski
Stanisław Liszewski
Adam Łajczak
Jan Łoboda
Jarosław Macała
Andrzej A. Marsz
Roman Matykowski
Grzegorz Micek
Żaneta Papiernik
Alina Potrykowska
Zofia Rączkowska
Henryk Rogacki
Iwona Sagan
Roman Soja
Jerzy Solon
Tadeusz Stryjakiewicz
Anna Styszyńska
Barbara Sudnik-Wójcikowska
Daniela Szymańska
Przemysław Śleszyński
Piotr Trzepacz
Zbigniew Ustrnul
Grzegorz Węclawowicz
Joanna Wibig
Jacek Wolski
Tomasz Zarycki
Tadeusz Ziętara

Informacja dla Autorów

Przegląd Geograficzny publikuje oryginalne prace teoretyczne, metodologiczne i empiryczne (**niebędące typowymi przyczynkami ani wstępnymi wynikami badań, zwłaszcza empirycznych**) z zakresu szeroko pojmowanej problematyki geograficznej i przestrzennego zagospodarowania kraju. Zapraszamy Autorów do współpracy z naszym kwartalnikiem przez nadsyłanie wartościowych artykułów i notatek, materiałów dyskusyjnych, recenzji (w tym oprogramowania geograficznego) oraz sprawozdań. Przestrzeganie poniższych zaleceń formalnych usprawni prace redakcyjne i przyczyni się do szybszej publikacji nadsyłanych materiałów.

Uwagi ogólne. Złożenie przez Autora tekstu do Przeglądu Geograficznego oznacza, że **materiał nie jest przewidziany do druku w innym wydawnictwie**. Prosimy o przysyłanie materiałów w postaci elektronicznej, z powklejanymi rycinami i tabelami, w łatwym do odczytania formacie (Word, ew. PDF, ale wówczas prosimy dane o Autorze zamieszczać na osobnej stronie, a nie tytułowej artykulu) – w postaci, w jakiej zostaną przesłane do recenzji. Można także przesłać tekst w postaci wydruku komputerowego, w trzech egzemplarzach całości, łącznie z rycinami i tabelami. Tekst powinien być napisany zwięźle, ale jasno, w dowolnej wersji edytora MS Word for Windows i mieć następującą objętość: artykuł – 4000–6000 słów, wyjątkowo – jeśli temat tego wymaga – nieco dłuższy; notatka i materiał dyskusyjny – do 4000 słów; recenzja i sprawozdanie – 800–1200 słów. Powyższe objętości obejmują również piśmiennictwo, przypisy, streszczenie angielskie i tabele. Tekst powinien być wydrukowany jednostronnie z podwójną interlinią i szerokimi (4 cm) marginesami. Autorzy-obcokrajowcy proszeni są o nadsyłanie zweryfikowanych tekstów w języku angielskim, gdyż w tym języku będą publikowane ich prace.

Strona tytułowa. Na pierwszej stronie prosimy w kolejności umieścić: tytuł pracy w języku polskim, tytuł w języku angielskim, imię i nazwisko Autora(-ów), afiliację, adres(y), e-mail(e), zarys treści (nie dłuższy niż 100 słów), słowa kluczowe. Nie więcej niż sześć słów kluczowych, podanych w osobnym wierszu, powinno dotyczyć: jedno – tematu, jedno – obszaru, jedno – metody badawczej, oraz trzy inne. Dane Autora(-ów) nie powinny pojawiać się w innym miejscu pracy, gdyż jest ona anonimowo przesyłana do co najmniej dwóch recenzentów.

Tekst nie powinien zawierać wyróżnień ani podkreśleń. Śródtytuły, ograniczone do pierwszego i drugiego rzędu, można zaznaczyć ołówkiem na marginesie. Prosimy o ograniczenie liczby i objętości przypisów do niezbędnego minimum. Przypisy, numerowane kolejno, należy umieścić na osobnej kartce. W tekście opracowania, przy powoływaniu się na piśmiennictwo, należy podawać nazwisko autora oraz rok publikacji, np. (Nowak, 1999; Kowalski, 2000) lub według A. Nowaka (1999), a przy cytowaniu również numer strony, np. według A. Nowaka (1999, s. 5). W powołaniach na więcej prac tego samego autora, które ukazały się w tym samym roku podaje się: (Bunge, 1987a, b). W przypadku wspólnej publikacji dwóch autorów podaje się: (Marshall i Wood, 1995), a trzech i więcej autorów: (Ford i inni, 1996). W wykazie piśmiennictwa, jednakże, należy podać wszystkich autorów. Konieczna jest pełna zgodność nazwisk i roku publikacji w tekście i w wykazie piśmiennictwa.

Piśmiennictwo, ograniczone do literatury cytowanej, w porządku alfabetycznym, zamieszczone na osobnych kartkach, należy opracować bez skrótów, według poniższego wzoru:

• artykuły w czasopismach:

Grobelska H., 1999, *Plejstocen Białorusi*, Przegląd Geograficzny, 71, 4, s. 447–469.

• rozdziały w pracach zbiorowych:

Easton G., 1992, *Industrial network: a review*, [w:] B. Axelsson, G. Easton (red.), *Industrial Networks: A New View of Reality*, Routledge, London-New York, s. 3–27.

• serie wydawnicze:

Kielczewska-Zaleska M., 1956, *O powstawaniu i przeobrażaniu kształtów wsi Pomorza Gdańskiego*, Prace Geograficzne, IG PAN, 5, Warszawa.

- książki, monografie:

Ebdon D., 1995, *Statistics in Geography*, Blackwell, Oxford, 2 wyd.

Kozłowski S. (red.), 1988, *Przemiany środowiska geograficznego Polski*, Ossolineum, Wrocław.

Mały słownik odmiany nazw własnych, 2002, red. A. Ciesłowska, Instytut Języka Polskiego PAN, Kraków.

- prace niepublikowane:

Szawłowska H., 1990, *Przemiany własnościowe w handlu*, Instytut Rynku Wewnętrznego i Konsumpcji, Warszawa, maszynopis powielony.

W przypadkach wątpliwych (np. Occasional papers) prosimy podawać wszystkie dane bibliograficzne.

Tabele powinny być opracowane podobnie jak w bieżących zeszytach kwartalnika, najlepiej w programach MS Word lub Excel. Każda tabela powinna zawierać zwięzły tytuł (w języku polskim i angielskim) i kolejny numer (u góry) oraz źródło danych (u dołu). Główna tabeli powinna być dwujęzyczna. Prosimy nie stosować edycji ramek, cieniowania wierszy i kolumn, itp.

Ilustracje. Fotografie powinny być wykonane na odpowiednim poziomie technicznym, a mapy – zgodnie z zasadami kartografii. Wykresy, diagramy i mapy, opisane jako ryciny, powinny mieć jednolitą numerację (numery rycin zaznaczone ołówkiem); tytułów nie należy umieszczać na rycinach. Objasnienia fotografii i rycin, w języku polskim i angielskim, powinny być umieszczone na osobnej kartce. Objasnienia legendy map (w jęz. polskim i angielskim) należy zamieścić na mapach, a nie w formie odsyłaczy. Wraz z artykułem lub notatką Autor dostarcza trzy egzemplarze kopii ilustracji, a gotowe do reprodukcji oryginały – dopiero po przyjęciu pracy do druku. Przy planowaniu wielkości rycin należy uwzględnić format kwartalnika (B5) i zmniejszenie ich podczas reprodukcji do podstawy 126 mm. Większe ryciny (na wklejkach) będą zamieszczane jedynie w wyjątkowych przypadkach. Po wykorzystaniu ilustracje zostaną zwrócone Autorowi tylko na specjalne życzenie.

W dołączonych rycinach linie nie powinny być cieńsze niż 0,3 punktu, a symbole i opisy muszą być czytelne także po zmniejszeniu. Preferowane programy to CorelDRAW!, Adobe Illustrator, Photoshop; wykresy mogą być opracowane w MS Excel, a czarno-białe również w MS Word. Ryciny opracowane w innych programach powinny być zapisane w formacie EPS lub TIFF (o rozdzielczości nie mniejszej niż 600 dpi). Prosimy o upewnienie się, czy konwersja nie spowodowała pogorszenia jakości rycin.

Streszczenie. Na osobnej kartce Autor powinien dostarczyć streszczenie w języku angielskim, o ile to możliwe, zweryfikowane przez *native-speakera*. Objętość streszczenia: około 2 strony (1000 słów). Osobno, na końcu tekstu, prosimy dołączyć zarys treści i słowa kluczowe przetłumaczone na język angielski, poprzedzone nazwiskiem Autora i tytułem artykułu – ten fragment potrzebny jest do celów bibliograficznych i należy go zapisać jako osobny plik.

Akceptacja materiału, zapis elektroniczny. Po uzyskaniu pozytywnych recenzji i wprowadzeniu ewentualnych poprawek do artykułu lub notatki, Autor dostarcza ostateczną wersję materiału wraz z oryginałami rycin. W przypadku materiałów dyskusyjnych, recenzji i sprawozdań Autor dostarcza wersję cyfrową równocześnie z wydrukiem. W każdym przypadku wersja drukowana musi być identyczna z zapisem elektronicznym.

Korekta ogranicza się tylko do poprawienia błędów technicznych. Wszelkie zmiany tekstu są kosztowne i dlatego prosimy Autorów o dostarczanie wyłącznie dopracowanych tekstów. Korekta powinna być wykonana i zwrócona do Redakcji niezwłocznie. Jeśli korekta nie zostanie zwrócona w ciągu 8 dni, wówczas wykona ją Redakcja.

Pozostałe uwagi. Redakcja zastrzega sobie prawo skracania i adiustacji stylistycznej tekstów. W korespondencji z Redakcją prosimy o korzystanie z poczty elektronicznej (e-mail: l.kwiat@twarda.pan.pl). Po wydrukowaniu, Autor otrzymuje bezpłatnie 25 nadbitek artykułu i notatki, a po kilka egzemplarzy pozostałych materiałów.

Cena zł 30,-
VAT 0%

Przegląd Geograficzny

Kwartalnik

Warunki prenumeraty poprzez RUCH SA

- Prenumerata krajowa

Wpłaty na prenumeratę przyjmują jednostki kolportażowe RUCH SA właściwe dla miejsca zamieszkania. Termin przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową – do 5 dnia miesiąca poprzedzającego okres rozpoczęcia prenumeraty.

W Internecie [http:// www.prenumerata.ruch.com.pl](http://www.prenumerata.ruch.com.pl)

- Prenumerata opłacana w złotych ze zleceniem wysyłki za granicę
- Informacji o warunkach prenumeraty i sposobie zamawiania udziela RUCH SA, Oddział Krajowej Dystrybucji Prasy, 01-248 Warszawa, ul. Jana Kazimierza 31/33; telefon: 022 532 87 31, 022 532 87 68; infolinia 0 800 120 029,

wpłaty na konto w banku PEKAO SA IV O. Warszawa,

Nr 68 1240 1053 1111 0000 0443 0494 lub kasa Oddziału.

Dokonując wpłaty za prenumeratę w Banku czy też w Urzędzie Pocztowym należy podać: nazwę naszej firmy, nazwę banku, numer konta, czytelny pełny adres odbiorcy za granicą, okres prenumeraty i rodzaj wysyłki (pocztą lotniczą czy zwykłą). Warunkiem rozpoczęcia wysyłki prenumeraty jest dokonanie wpłaty na nasze konto.

Prenumerata ze zleceniem dostawy za granicę jest o 100% droższa od krajowej.

Terminy wpłat na prenumeratę zagraniczną:

do 20 XI na I kwartał roku następnego

do 20 V na III kwartał roku bieżącego

do 20 II na II kwartał roku bieżącego

do 20 VIII na IV kwartał roku bieżącego

- Dostawa zamówionej prasy następuje w sposób uzgodniony z zamawiającym.

*

Bieżące i poprzednie numery można nabyć w Dziale Wydawnictw IGiPZ PAN, ul. Twarda 51/55, 00-818 Warszawa, e-mail: wydawnictwa.igpz@twarda.pan.pl, a także zamówić (przesyłka za zaliczeniem pocztowym) w: Warszawska Drukarnia Naukowa PAN, 00-656 Warszawa, ul. Śniadeckich 8; tel./fax: dystrybucja@wdnpan.pl; www.publikacje-naukowe.pl

*

RUCH SA fulfills foreign customers' orders, starting from any issue in the calendar year:
tel.: 0 800 120 029, (+4822) 532 87 68, fax: (+4822) 532 87 31, (+4822) 532 87 32.

Our journal is also available through:

Foreign Trade Enterprise ARS POLONA

ul. Obrońców 25, 03-933 Warszawa, Poland

fax (+4822) 509 89 00

Indexed/Abstracted in: Bibliographie Géographique Internationale; Current Geographical Publication – Contents; GEOBASE.

<http://rcin.org.pl>